

Centrālā statistikas pārvalde

Darbības stratēģija 2024.-2028. gadam

“Dati Latvijas izaugsmei”

Izstrādāta saskaņā ar Ministru kabineta 2022. gada 1. februāra instrukciju
Nr. 1 “Kārtība, kādā izstrādā un aktualizē institūcijas darbības stratēģiju un novērtē tās ieviešanu”,
aktualizējot CSP stratēģiju 2023.-2029. gadam.

Saskaņots ar Ekonomikas ministrijas 2026. gada 3. jūnija vēstuli Nr. 3.12-1/2026/3232N.

Saīsinājumi un lietotie termini

CSP	Centrālā statistikas pārvalde
DELTA	Datu elektroniskās vākšanas un transformācijas sistēma
EM	Ekonomikas ministrija
ERAF	Eiropas Reģionālās attīstības fonds
ESS	Eiropas statistikas sistēma
Eurostat	Eiropas Savienības statistikas birojs
KEM	Klimata un enerģētikas ministrija
LLM	lielie valodas modeļi
MI	mākslīgais intelekts
MK	Ministru kabinets
MCP	Modeļa konteksta protokols (<i>Model Context Protocol</i>)
NACE	Saimnieciskās darbības statistiskā klasifikācija (<i>Nomenclature statistique des Activités économiques dans la Communauté Européenne</i>)
OSP	Oficiālās statistikas programma
PILS	Droša datu apstrādes vide
SM	stratēģiskie mērķi
VID	Valsts ieņēmumu dienests

1. Ievads un iestādes raksturojums	4
1.1. Iestādes statuss un juridiskais pamats	4
1.2. Mērķis un funkcijas	4
1.3. Stratēģijas izstrādes process un pamatojums	4
2. Vīzija un misija	5
2.1. Vīzija	5
2.2. Misija	5
2.3. Pamatvērtības	5
3. Situācijas analīze	6
3.1. Ārējās vides raksturojums	6
3.2. Iekšējās vides raksturojums	7
3.3. SVID analīze	8
3.4. Kapacitātes un spēju analīze	9
4. Stratēģiskie mērķi 2024.-2028. gadam	11
5. Prioritātes un galvenie pasākumi	13
5.1. Politiku prioritātes	13
5.2. Attīstības prioritātes	13
5.3. Galveno pasākumu plāns	14
5.4. ERAF projekti kā stratēģiskais pamats	14
5.5. Iestādes politiku sistēma	15
5.6. Pakalpojumu pārvaldība	16
6. Uzraudzība un rezultatīvie rādītāji	17
6.1. Uzraudzības mehānisms	17
6.2. Rezultatīvie rādītāji (KPI)	17
6.3. Kopīgie snieguma rādītāji (KSR)	18
6.4. Stratēģijas aktualizācija	18
7. Resursi un finansēšana	19
7.1. Cilvēkresursi	19
7.2. Finansējums	20
8. Komunikācija un ieinteresētās puses	21
8.1. Ieinteresēto pušu raksturojums	21
8.2. Komunikācijas principi	22

1. IEVADS UN IESTĀDES RAKSTUROJUMS

1.1. Iestādes statuss un juridiskais pamats

CSP ir Latvijas Republikas tiešās pārvaldes iestāde, kas darbojas EM pārraudzībā. CSP juridiskais statuss, funkcijas un kompetence ir noteikta Statistikas likumā (spēkā no 2016. gada) un MK 2018. gada 27. novembra noteikumos Nr. 732 “Centrālās statistikas pārvaldes nolikums”. CSP ir ESS dalībniece un atbild par Latvijas oficiālās statistikas izstrādes, sagatavošanas un izplatīšanas darbību koordinēšanu atbilstoši Eiropas Parlamenta un Padomes 2009. gada 11. marta Regulai (EK) Nr. 223/2009 par Eiropas statistiku.

Papildus Eiropas statistikas tiesiskajam regulējumam CSP darbības kvalitātes ietvaru nosaka Eiropas Statistikas prakses kodekss – ESS līmenī piemērots pašregulējošs kvalitātes instruments, kas ietver 16 principus par institucionālo vidi, statistikas procesiem un statistikas rezultātiem, tostarp profesionālo neatkarību un kvalitātes prasībām. Kodeksa ievērošana tiek regulāri novērtēta.

1.2. Mērķis un funkcijas

CSP pamatfunkcija ir plānot, organizēt un koordinēt oficiālo statistikas sistēmu, kā arī savas kompetences ietvaros nodrošināt datu vākšanu, apstrādi, analīzi un publicēšanu atbilstoši OSP. CSP savas funkcijas īsteno, nodrošinot un attīstot dažādām lietotāju grupām pieejamus, kvalitatīvus un efektīvi pārvaldītus pakalpojumus. Pakalpojumu sniegšanā CSP ievēro klientorientētu pieeju, kas balstīta lietotāju vajadzību izzināšanā, kvalitātes novērtēšanā un atgriezeniskās saites izmantošanā. Iestāde pilda šādas galvenās funkcijas:

- CSP kā valsts galvenā datu aģentūra jeb “vienas pieturas punkts”, kas savieto dažādu iestāžu rīcībā esošos datus vienotā un drošā datu apstrādes vidē.
- CSP kā statistikas iestāde nodrošina oficiālo statistiku par sabiedrībā notiekošajām ekonomiskajām, demogrāfiskajām un sociālajām parādībām un procesiem, kā arī par vidi.

1.3. Stratēģijas izstrādes process un pamatojums

Darbības stratēģija 2024.-2028. gadam izstrādāta, pamatojoties uz MK 2022. gada 1. februāra instrukciju Nr. 1 “Kārtība, kādā izstrādā un aktualizē institūcijas darbības stratēģiju un novērtē tās ieviešanu” un MK 2014. gada 2. decembra noteikumiem Nr. 737 “Attīstības plānošanas dokumentu izstrādes un ietekmes izvērtēšanas noteikumi”. Stratēģija atspoguļo CSP 2024.-2025. gadā uzsāktu reformu turpinājumu un papildina EM nozaru politikas plānošanas dokumentus.

Stratēģijas izstrādē izmantoti šādi avoti: CSP 2024. gada iekšējās reformas novērtējums, 2026. gada 10. marta MK sēdē izskatītais informatīvais ziņojums “Par Centrālās statistikas pārvaldes īstenotajām pārmaiņām un turpmāko attīstību” (TAP projekts Nr. 25-TA-2871, MK sēdes protokols Nr. 14, 67. §), Eiropas Komisijas Prakses kodeksa revīzijas ieteikumi (2023), MK 2025. gada 17. jūnija sēdē apstiprinātais informatīvais ziņojums “Par Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (ES) 2023/2854 par saskaņotiem noteikumiem par taisnīgu piekļuvi datiem un to lietošanu un ar ko groza Regulu (ES) 2017/2394 un Direktīvu (ES) 2020/1828 (Datu akts) prasību izpildi” (TAP projekts Nr. 24-TA-1168, MK sēdes protokols Nr. 24, 53. §), Latvijas Nacionālais attīstības plāns 2027 un Digitālās transformācijas pamatnostādnes 2021.-2027. gadam.

2. VĪZIJA UN MISIJA

2.1. Vīzija

CSP ir Latvijas vadošā datu iestāde un datus balstītas lēmumu pieņemšanas kultūras virzītājspēks – nacionālā datu aģentūra, kas nodrošina augstas kvalitātes, savlaicīgus un uzticamus datus valsts attīstībai un sabiedrības labklājībai.

“Dati Latvijas izaugsmei” –

CSP kļūst par Latvijas valsts datu infrastruktūras pamatu, nodrošinot, ka datus balstīti lēmumi kļūst par normu visā publiskajā pārvaldē.

2.2. Misija

Veidot uzticamu, pieejamu un drošu datu vidi datus balstītu lēmumu pieņemšanai.

2.3. Pamatvērtības

CSP vērtības izriet no MK 2018. gada 21. novembra ieteikumos Nr. 1 “Valsts pārvaldes vērtības un ētikas pamatprincipi” noteiktajām septiņām vienotajām valsts pārvaldes vērtībām un ir ar tām saskaņotas. Vērtību iedzīvināšanai praksē katra vērtība tiek papildināta ar rīcības piemēriem, kas atspoguļo vēlamo izpausmi darbinieku ikdienas darbā:

- Uzticamība un profesionālā neatkarība – oficiālā statistika tiek sagatavota bez ārējas iejaukšanās, strikti ievērojot starptautiskos standartus un metodiku.
- Kvalitāte – datu precizitāte, pilnīgums, salīdzināmība un savlaicīgums ir CSP darba pamatprincipi.
- Inovācija – CSP proaktīvi ievieš jaunas tehnoloģijas, inovatīvus rādītājus un metodes, tai skaitā mākslīgā intelekta (turpmāk – MI) risinājumus, lai uzlabotu datu ražošanas efektivitāti.
- Atbildība pret sabiedrību – oficiālā statistika ir publiski pieejama, brīvi izmantojama un saprotama dažādām lietotāju grupām.
- Sadarbība - CSP darbojas kā uzticams partneris valsts iestādēm, akadēmiskajai videi, uzņēmējiem un starptautiskajām organizācijām.

3. SITUĀCIJAS ANALĪZE

3.1. Ārējās vides raksturojums

3.1.1. Eiropas un globālās tendences

ESS attīsta mūsdienīgu datu infrastruktūru, kas balstās uz administratīvo un jaunu datu avotu plašāku izmantošanu, datu integrāciju un savietojamību, kā arī MI un citu inovatīvu tehnoloģiju pielietošanu statistikas sagatavošanā. Vienlaikus statistikas iestādes arvien biežāk uzņemas plašāku lomu valsts pārvaldē – nodrošina jaunus datu pakalpojumus un kļūst par datu pārvaldības, kvalitātes un atbildīgas izmantošanas kodolu, balstoties uz to kompetenci metodoloģijā un datu kvalitātes nodrošināšanā, kā arī uzticamību. Minētā virzība ir atspoguļota ESS kopējā pozīcijā par Eiropas statistikas nākotni un stratēģiskajām prioritātēm.

Starptautiskais konteksts uzliek CSP pienākumus nodrošināt atbilstību jaunākajiem starptautiskajiem standartiem – SNA 2025 (nacionālo kontu sistēma) un Saimnieciskās darbības statistiskā klasifikācija (turpmāk – NACE) 2.1. Šo standartu ieviešana prasa būtiskas investīcijas metodoloģijā, IT sistēmās un cilvēkresursu kapacitātē.

CSP īsteno mērķtiecīgus pasākumus, stiprinot institucionālos un procesuālos mehānismus profesionālās neatkarības nodrošināšanai, kā arī izstrādājot un ieviešot uzlabojumu darbības rīcības plānu saskaņā ar ESS rekomendācijām.

3.1.2. Nacionālās politikas vide

Latvijas Nacionālais attīstības plāns 2027 paredz digitālās transformācijas paātrināšanu publiskajā pārvaldē un datus balstītas politikas veidošanas stiprināšanu. Digitālās transformācijas pamatnostādnes 2021.-2027. gadam un “Par Digitālās transformācijas pamatnostādņu 2021.-2027. gadam ieviešanas plānu 2023.-2027. gadam”, kas apstiprināts ar MK rīkojumu Nr. 892 (13.12.2023.), nosaka, ka valsts dati ir stratēģisks resurss un uzliek iestādēm pienākumu nodrošināt datu koplietošanu un atkārtotu izmantošanu.

2026. gada 1. maijā stājās spēkā Saeimas atbalstītas izmaiņas Valsts pārvaldes iekārtas likumā, kas nostiprina CSP kā valsts galveno datu aģentūru un izveido vienotu, drošu sistēmu valsts rīcībā esošo datu izmantošanai valsts, reģionālā un vietējā līmeņa politikas plānošanā, pakalpojumu attīstībā un pētniecībā. Likumā ir nostiprināts, ka CSP izveido un uztur drošu informācijas apstrādes vidi valsts un institūciju informācijas sistēmās esošās informācijas (t. sk. personas datu) apstrādei, un iestādēm ir pienākums pēc CSP lūguma nodot attiecīgajās sistēmās esošo informāciju. Paredzēts izstrādāt un pieņemt MK noteikumus, kas noteiks detalizētu kārtību, kādā iestādes sniedz drošajā informācijas apstrādes vidē iekļaujamo informāciju, tās apstrādes noteikumus un uzraudzības kārtību.

Administratīvā sloga mazināšana izvirzīta kā viens no sasniežamajiem rezultātiem Valsts pārvaldes modernizācijas plānā 2023.-2027. gadam. CSP stratēģija ir daļa no šī mērķa sasniegšanas, nodrošinot, ka uzņēmumi sniedz datus tikai vienreiz, un valsts pārvalde maksimāli izmanto jau esošos administratīvos datus.

Būtisks valsts pārvaldes modernizācijas virziens ir pakalpojumu vides pilnveide. Ar MK 2024. gada 4. jūnija rīkojumu Nr. 444 apstiprinātais “Pakalpojumu vides pilnveides plāns

un sistēmiskā veidā, nodrošinot lietotāju vajadzībām atbilstošu pakalpojumu kvalitāti, pieejamību un efektīvu resursu izmantošanu. CSP stratēģijas īstenošanā šī pieeja tiek izmantota jau izveidotā pakalpojumu portfeļa pārvaldības pilnveidē, pakalpojumu aprakstu un novērtēšanas kārtības attīstībā, kā arī klientorientētas darba kultūras stiprināšanā.

CSP funkcijas paplašinās arī saistībā ar Datu aktu, kuras pamatnormas Eiropas Savienības dalībvalstīs piemērojamas no 2025. gada 12. septembra. Saskaņā ar MK 2025. gada 17. jūnija sēdē apstiprināto informatīvo ziņojumu “Par Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (ES) 2023/2854 par saskaņotiem noteikumiem par taisnīgu piekļuvi datiem un to lietošanu un ar ko groza Regulu (ES) 2017/2394 un Direktīvu (ES) 2020/1828 (Datu akts) prasību izpildi” (TAP projekts Nr. 24-TA-1168, MK sēdes protokols Nr. 24, 53. §) CSP ir noteikta kā viena no kompetentajām iestādēm Datu akta prasību ieviešanai un uzraudzībai attiecībā uz tirgus dalībnieku datu apmaiņu atbilstoši Datu akta prasībām. Datu akta funkciju izpilde pēc būtības ir patstāvīga, papildu funkcija, kas neattiecas uz oficiālās statistikas sagatavošanu.

3.2. Iekšējās vides raksturojums

3.2.1. Organizatoriskā kapacitāte

2025. gadā CSP uzsāka plašu strukturālo reformu: izveidotas jaunas datu un tehnoloģiju struktūrvienības, modernizētas un pārstrukturētas funkcijas, likvidētas struktūrvienības ar dublējošām funkcijām. Optimizētas 76 amata vietas, no kurām 34 likvidētas, bet 42 pārorientētas uz jaunajām datu un MI funkcijām. Reforma vērsta uz to, lai atbrīvotos cilvēkresursus novirzītu datu pārvaldības attīstīšanai, klientu pieredzes uzlabošanai un birokrātijas mazināšanai.

Būtisks izaicinājums organizatoriskās kapacitātes stiprināšanā ir atlīdzības atšķirības salīdzinājumā ar privātā sektora atlīdzības līmeni. Īpaši tas izpaužas augsti kvalificētu datu zinātnes, informācijas tehnoloģiju un analītikas speciālistu piesaistē un noturēšanā – jomās, kurās darba tirgus pieprasījums ir ievērojami augstāks par publiskā sektora atlīdzības iespējām. Esošā atlīdzības sistēma un pieejamais budžets ierobežo CSP elastību piedāvāt konkurētspējīgu atalgojumu, tādējādi radot risku zaudēt kvalificētus speciālistus par labu privātā sektora darba devējiem.

3.2.2. Galvenie sasniegumi 2024.-2025. gadā

Stratēģijas “Dati Latvijas izaugsmei” pirmie divi gadi apliecina CSP spēju veikt būtiskas reformas. Galvenie sasniegumi:

- Administratīvā sloga samazināšana: sadarbībā ar VID lielai daļai uzņēmumu atceltas mēneša un ceturkšņa apgrozījuma atskaites, aizstājot tās ar pievienotās vērtības nodokļa deklarāciju datu izmantošanu; aptuveni 4 000 uzņēmumiem samazināts sniedzamo datu apjoms, ietaupot ap 9 800 darba stundu gadā.
- Mikrodatu apmaiņa: noslēgts regulāras mikrodatu apmaiņas mehānisms ar Latvijas Banku pseidonimizētu datu drošai savienošanai pētniecībai.
- Klimata statistika: izstrādāts Klimata pārmaiņu informācijas panelis sadarbībā ar KEM.
- MI – rīku aktīva izmantošana darba procesa uzlabošanai un efektīvizēšanai.

3.2.3. Identificētās nepilnības un izaicinājumi

- Profesionālās neatkarības nodrošinājums neatbilst pilnā mērā Eiropas Prakses kodeksa prasībām – nepieciešami normatīvie grozījumi oficiālās statistikas veidlapu paraugu apstiprināšanas kārtībā.
- Novecojušas IT sistēmas datu vākšanai apgrūtina automatizāciju un integrāciju ar administratīvajiem reģistriem.
- Konkurence par kvalificētiem datu zinātnes, informācijas tehnoloģiju un analītikas speciālistiem ar privāto sektoru ierobežo CSP spēju ieviest inovācijas.
- Fragmentēta datu glabāšana dažādās sistēmās kavē operatīvu datu pieejamību un sadarbības iespējas.
- Pakalpojumu portfelis un pakalpojumu vadītāji CSP ir noteikti 2025. gadā, turpmāk nepieciešams nostiprināt pakalpojumu aprakstu izstrādi, kvalitātes rādītāju noteikšanu, pakalpojumu novērtēšanu un regulāru attīstības plānošanas ciklu.

3.3. SVID analīze

Stratēģijas izstrādē veikta SVID analīze, apkopojot CSP iekšējās stiprās un vājās puses, kā arī ārējās iespējas un draudus:

STIPRĀS PUSES (S)	VĀJĀS PUSES (V)
■ Ieviestas un sertificētas kvalitātes un informācijas drošības vadības sistēmas atbilstoši ISO 9001 un ISO 27001 standartiem. ■ Pieredzējuši statistikas eksperti ar dziļām nozares zināšanām. ■ Piekļuve unikālām administratīvo datu kopām (VID, Uzņēmumu reģistrs, Valsts sociālās apdrošināšanas aģentūra, u. c.). ■ Aktīva dalība Eurostat darba grupās, ESSnet tīkla un citos starptautiskos forumos, pārstāvējot Latvijas intereses statistikas metodoloģijas izstrādē un attīstībā, lai nodrošinātu oficiālās statistikas atbilstību starptautiskajām prasībām. ■ Uzsākta strukturālā reforma un MI risinājumu ieviešana.	■ Strauji novecojošas IT sistēmas datu vākšanai un apstrādei. ■ Zemāka atalgojuma dēļ ierobežota konkurētspēja ar privāto un valsts sektoru IT, datu analītikas un datu zinātnes speciālistu piesaistē un noturēšanā. ■ Fragmentēta datu glabāšana kavē operatīvu pieejamību un sadarbības spēju.

IESPĒJAS (I)	DRAUDI (D)
■ Valsts pārvaldes iekārtas likums par CSP kā “vienas pieturas punktu” paplašina mandātu datu apstrādē. ■ ERAF projekti PILS un DELTA nodrošina tehnoloģisko modernizāciju ar Eiropas Savienības līdzfinansējumu. ■ Pieaugošais pieprasījums pēc augstas kvalitātes datiem politiku plānošanai un pētniecībai. ■ Veikt politiku monitoringu, izmantojot nacionālos indikatorus. ■ MI un automatizācijas tehnoloģijas ļauj būtiski palielināt statistikas ražošanas efektivitāti. ■ Sadarbība ar Latvijas Universitātes Matemātikas un informātikas institūtu un universitātēm stiprina pētniecisko kapacitāti. ■ Pakalpojumu pārvaldības politika sniedz vienotu ietvaru CSP pakalpojumu kvalitātes, klientu atgriezeniskās saites un attīstības plānošanas pilnveidei.	■ Budžeta ierobežojumi apgrūtina konkurētspējīga atalgojuma nodrošināšanu. ■ Pieaugošas kibernetikas prasības un personas datu aizsardzības riski. ■ Sarežģīts tiesiskais regulējums kavē administratīvo datu operatīvu izmantošanu. ■ Zems iedzīvotāju datu pratības un kritiskās domāšanas līmenis var vājināt sabiedrības spēju atšķirt ticamu informāciju no maldinošas – tostarp mazināt spēju novērtēt oficiālās statistikas nozīmi un uzticēties tai. ■ Iedzīvotāju pieaugošā neuzticēšanās, ko rada krāpniecisko zvanu izplatība.

3.4. Kapacitātes un spēju analīze

Atbilstoši MK 2022. gada 1. februāra instrukcijas Nr. 1 prasībām veikta CSP kapacitātes un spēju analīze pa galvenajām jomām:

- **Vadības spējas:** uzsākta augstākā un vidējā līmeņa vadītāju attīstības programma, nepieciešams turpināt modernās vadības, deleģēšanas un inovāciju kultūras stiprināšanu.
- **Personāla resursi:** uz 01.01.2026. CSP personāla resursus veido 447 amata vietas ar augstu darbinieku iesaisti attīstībā (85 % mācību dalības rādītājs), vienlaikus risinot izaicinājumu ar personāla mainību, kas 2025. gadā bija 14,61 %. CSP talantu vadība ir jāveido ap trīs pamatvērtībām: statistikas metodoloģija, datu zinātne un valsts pārvalde. Talantu programmā tas nozīmē apzināti veidot rotācijas starp statistikas un tehnoloģiju struktūrvienībām, lai radītu speciālistus, kurus darba tirgus nepiedāvā. Nepieciešama mērķtiecīga talantīga personāla noturēšanas stratēģija un konkurētspējīga atalgojuma politika.
- **Procesi un struktūra:** 2026. gadā veikta plašā strukturālā reforma; izveidotas jaunas datu un tehnoloģiju struktūrvienības; likvidētas struktūrvienības ar dublējošām funkcijām. Turpināma procesu optimizācija un automatizācija (mērķis – 60 % automatizācija līdz 2026. gada beigām).

- **Tehnoloģijas un IT:** ERAF projekti PILS un DELTA nodrošinās modernizāciju. Uzsākta migrācija uz ārēju IT infrastruktūru un MI risinājumu ieviešana (LLM), kā arī MCP. Vājā vieta – novecojušas datu vākšanas sistēmas, kuras aizstās DELTA, projekta ietvaros radītā sistēma.
- **Finansiālās spējas:** kopējais budžets 2025. gadā – 16 409 516 EUR (t. sk. pamatbudžets 14 429 378 EUR). Budžets ir ierobežots attiecībā pret IT modernizācijas vajadzībām; Eiropas Savienības projektu finansējums (ERAF, granti) ir būtisks papildinājums. Plānotais valsts pamatbudžeta izdevumu maksimāli pieļaujamais apjoms programmai “Statistiskās informācijas nodrošināšana” (24.00.00) stratēģijas periodā: 2026. gadam – 13 400 091 EUR, 2027. gadam – 13 670 318 EUR, 2028. gadam – 13 671 315 EUR; šie rādītāji atspoguļo budžeta bāzi ar tehniskajiem precizējumiem un MK lēmumos noteiktajām izmaiņām, savukārt ERAF projektu (PILS, DELTA) finansējums tiek plānots ārpus pamatbudžeta ietvariem. Lai nodrošinātu jauno funkciju izpildi, nepieciešams papildu finansējums.
- **Attiecības ar klientiem un partneriem:** aktīva sadarbība ar Latvijas Banku (mikrodatu apmaiņa), EM, KEM, Latvijas Universitātes Matemātikas un informātikas institūtu (pētniecība), Eurostat un citām iestādēm.

4. STRATĒGISKIE MĒRĶI 2024.-2028. GADAM

Pamatojoties uz situācijas analīzi un CSP vīziju, noteikti divi stratēģiskie mērķi (turpmāk – SM). Mērķi atbilst MK instrukcijas Nr. 1 prasībām par iestādes darbības stratēģijas saturu un MK noteikumu Nr. 737 prasībām par attīstības plānošanas dokumentu struktūru:

SM 1 – Nodrošināt augstas kvalitātes, starptautiskajiem standartiem atbilstošu un savlaicīgu oficiālo statistiku, kas kalpo kā uzticams pamats lēmumu pieņemšanai valsts, reģionālā un vietējā līmenī.

CSP nodrošina, ka Latvijas oficiālā statistika tiek sagatavota neatkarīgi, ievērojot Eiropas Statistikas prakses kodeksa principus un jaunākās starptautiskās metodikas prasības (SNA 2025, NACE 2.1), vienlaikus palielinot statistikas pieejamību un saprotamību dažādām lietotāju grupām.

Galvenie uzsvāri:

kvalitāte

uzticamība

profesionālā neatkarība

Lai nodrošinātu stratēģisko mērķu sasniegšanu un to izpildes uzraudzību, SM 1 mērķim tiek noteikti šādi galvenie darbības rezultātu rādītāji (KPI):

Mērķis	Rezultāta rādītājs	Termiņš
Statistikas savlaicīguma un kvalitātes nodrošināšana	100 % oficiālās statistikas publicēts noteiktajos termiņos atbilstoši Eurostat kvalitātes dimensijām	2028. gads

100 % oficiālās statistikas publicēšana noteiktajos termiņos

Mērķa pamatojums: Nodrošināt 100 % oficiālās statistikas publicēšanas atbilstību prasībām. Automatizācija, modernizēta ražošanas vide un vadības kultūras pārmaiņas ir priekšnoteikumi pilnīgas atbilstības sasniegšanai.

SM 2 – Izveidot un uzturēt drošu, integrētu un efektīvu valsts datu infrastruktūru, kas nodrošina datus balstītu lēmumu pieņemšanu publiskajā pārvaldē un samazina administratīvo slogu respondentiem.

CSP, īstenojot savas nacionālās datu aģentūras funkcijas, veido vienotu datu pārvaldības ekosistēmu – integrējot administratīvos datu avotus, nodrošinot drošu datu koplietošanu starp iestādēm un ieviešot inovatīvas tehnoloģijas, tai skaitā MI risinājumus, datu apstrādes efektivitātes uzlabošanai.

Galvenie uzsvāri:

integrācija

drošība

inovācija

administratīvā
sloga mazināšana

Lai nodrošinātu stratēģisko mērķu sasniegšanu un to izpildes uzraudzību, SM 2 mērķim tiek noteikti šādi galvenie darbības rezultātu rādītāji (KPI):

Mērķis	Rezultāta rādītājs	Termiņš
Administratīvā sloga samazināšana	Uzņēmumu birokrātiskais slogs samazināts par 50 % salīdzinājumā ar 2023. gadu	2028. gads
Datu atkārtota izmantojamība	100 % CSP apkopoto datu kopu ir pieejamas atkārtotai izmantošanai standartizētā formātā	2028. gads
Datu pieprasījumu apstrādes operativitāte	Datu pieprasījumi tiek izpildīti vidēji 24 stundu laikā	2028. gads
Nacionālo indikatoru konsolidācija	Visi nacionālo politiku un budžeta uzraudzības rādītāji CSP pārziņā	2028. gads

Administratīvā sloga samazināšana par 50 %

Mērķa pamatojums: Latvijas uzņēmumi statistikas datu sniegšanā iegulda ievērojamus cilvēkresursus. 2023. gada novērtējums liecina, ka statistikas atskaišu aizpildīšana uzņēmumiem kopumā prasa vairāk nekā 100 000 darba stundu gadā. CSP apņemas šo slogu samazināt uz pusi, izmantojot administratīvo datu prioritāru lietošanu, digitālos risinājumus, respondentu pieredzi procesu pilnveidē un aptauju konsolidāciju un pakalpojumu pārvaldības pieeju, kurā respondentu pieredze, atgriezeniskā saite un pakalpojumu sniegšanas efektivitātes mērījumi tiek izmantoti datu iesniegšanas procesu pilnveidē.

Sasniedzamais rezultāts: līdz 2028. gadam uzņēmēji tērēs vismaz par 50 % mazāk laika statistikas datu sniegšanai salīdzinājumā ar 2023. gada bāzes līmeni, ko mēra respondentu ietaupīto darba stundu skaitā gadā.

100 % datu atkārtota izmantojamība

Mērķa pamatojums: šobrīd ievērojama daļa CSP apkopoto datu nav strukturēti un standartizēti atkārtotai izmantošanai, kas rada situāciju, ka dažādas iestādes vāc vienu un to pašu informāciju atkārtoti. Vienotas datu pārvaldības un drošas koplietošanas vides izveidošana ļaus maksimizēt katra savāktā datu elementa vērtību.

Sasniedzamais rezultāts: līdz 2028. gadam 100 % CSP apkopoto datu kopu ir aprakstītas ar standartizētiem metadatiem un pieejamas atkārtotai izmantošanai gan iekšēji, gan autorizētiem ārējiem lietotājiem.

Datu pieprasījumi izpildīti 24 stundu laikā

Mērķa pamatojums: valsts institūcijām, pētniekiem un uzņēmumiem ir nepieciešama operatīva piekļuve aktuāliem datiem lēmumu pieņemšanai. Pašreizējais vidējais datu pieprasījuma izpildes laiks pārsniedz 72 stundas. Automatizācija un pašapkalpošanās rīki ļaus šo laiku būtiski samazināt.

Nacionālo indikatoru konsolidācija CSP pārziņā

Mērķa pamatojums: Latvijā nacionālo politiku rādītāji tiek aprēķināti un publicēti vairākās iestādēs, kas rada risku nekonsekvencei, metodiku nesaskaņotībai un dubultiem izdevumiem. CSP jāklūst par vienotu uzticamo avotu visiem valdības politiku indikatoru aprēķiniem, tostarp valsts budžeta uzraudzības rādītājiem.

5. PRIORITĀTES UN GALVENIE PASĀKUMI

5.1. Politiku prioritātes

Stratēģiskie mērķi tiek īstenoti četru savstarpēji papildinošu politiku prioritāšu ietvaros:

- Uz rezultātu vērsta valsts budžeta veidošanas procesā nodrošināta CSP līdzdalība sadarbīgspējīga informācijas paneļa izveidē, kas ietvertu nozaru politiku rezultātīvos rādītājus, nodrošinātu datus lēmumu pieņemšanai.
- Cilvēkkapitāla statistika – paplašināta un pilnveidota statistika par demogrāfiju un sociālām parādībām un procesiem, izglītību, prasmēm, nodarbinātību un ienākumiem, lai atbalstītu Latvijas Nacionālā attīstības plāna 2027 cilvēkkapitāla attīstības mērķus.
- Uzņēmējdarbības statistika – augstvērtīga informācija par uzņēmējdarbības vidi, investīcijām, inovācijām, eksportu un mazo un vidējo uzņēmumu rādītājiem, kas atbalsta Latvijas ekonomikas konkurētspēju.
- Klimata un vides statistika – jauni rādītāji un datu kopas par siltumnīcefekta gāzu emisijām, atjaunojamo energoresursu izmantošanu un vides ilgtspēju, atbilstoši Eiropas Zaļā kursa saistībām.

5.2. Attīstības prioritātes

Stratēģisko mērķu sasniegšanai CSP fokusējas uz pieciem iekšējās attīstības virzieniem:

- Prasmes – darbinieku specializācija un nepārtraukta kvalifikācijas celšana datu zinātnes, IT un statistikas metodoloģijas jomās; zemas kvalifikācijas darbu automatizācija vai nodošana ārpalpojuma.
- Datu pārvaldība – standartizētu datu vākšanas un apstrādes rīku ieviešana; vienoti metadatu un datu kvalitātes standarti; administratīvo datu prioritāra izmantošana.
- Digitalizācija – visu automatizējamo procesu automatizācija; interaktīvi vizualizācijas rīki un risinājumi dažādām lietotāju grupām.
- Inovācijas statistikā – vismaz 3 inovācijas projekti gadā, kas demonstrē nākotnes iespējas datu izmantošanai; iekšējā inovāciju laboratorija.
- Pakalpojumu pārvaldība – esošā CSP pakalpojumu portfeļa un pakalpojumu vadītāju modeļa attīstīšana, pakalpojumu aprakstu, kvalitātes rādītāju, novērtēšanas un attīstības plānu pilnveide, nodrošinot klientorientētu pieeju un nepārtrauktu uzlabojumu ciklu.

5.3. Galveno pasākumu plāns

Nr.	Pasākums	Laika grafiks
MP 1.1	Pievienotās vērtības nodokļa deklarāciju datu izmantošana statistikas vajadzībām; mēneša/ceturkšņa apgrozījuma atskaišu atcelšana būtiskai daļai uzņēmumu	2024-2025
MP 1.2	Veidlapu 1-reģistrs, 4-reģistrs atcelšana; 1-gada un 1-DDV apvienošana formā 4-gada	2026
MP 2.1	PILS projekta izstrāde un ieviešana (ERAF projekts)	2024-2027
MP 2.2	Regulāra mikrodatu apmaiņa ar Latvijas Banku un citām institūcijām	2025-2028
MP 3.1	Jaunas DELTA sistēmas izstrāde (ERAF projekts)	2024-2027
MP 3.2	API risinājumu un pašapkalpošanās portāla ieviešana datu pieprasījumu apstrādei	2025-2026
MP 4.1	Iekšzemes kopprodukta aprēķina instruments, iekšzemes kopprodukta padomes izveide, SNA 2025 standartu ieviešana	2025-2030
MP 4.2	Klimata pārmaiņu informācijas panelis (sadarbībā ar KEM)	2024-2025
MP 5.1	MI ieviešana klasifikācijā, analizē un tekstu apstrādē (LLM, MCP)	2024-2028
MP 5.2	Strukturālā reforma: 76 amata vietu optimizācija; jaunu datu/MI vienību izveide	2024-2026
MP 5.3	Oficiālā statistika nodrošināta atbilstoši OSP noteiktajam	2024-2028
MP 6.1	Tiesiskā regulējuma pilnveidošana – CSP kā Drošās datu apstrādes vides uzturētājs (VPIL grozījumi)	2025-2026
MP 6.2	Pakalpojumu pārvaldības pieejas attīstība CSP: pakalpojumu aprakstu izstrāde, kvalitātes un klientu apmierinātības rādītāju noteikšana, pakalpojumu novērtēšanas un attīstības plānu ieviešana, sasaistot pakalpojumu rezultātus ar resursu plānošanu	2025-2028

5.4. ERAF projekti kā stratēģiskais pamats

Divi ERAF projekti veido stratēģijas tehnoloģisko pamatu.

5.4.1. Projekts PILS

PILS projekts nodrošina drošu, auditējamu vidi datu analīzei, pētniecībai un politiku plānošanai. Vidē autorizēti lietotāji (pētnieki, Latvijas Banka, valsts iestādes) varēs analizēt tieši un netieši identificējamus datus, ievērojot Statistikas likuma un citas speciālā normatīvā regulējuma prasības. Projekts tieši atbalsta SM 2 sasniegšanu un CSP lomas nostiprināšanu kā Drošās datu apstrādes vides uzturētājam.

5.4.2. Projekts DELTA

DELTA projekts modernizē datu vākšanas infrastruktūru, nodrošinot automātisku saziņu ar respondentiem, integrāciju ar valsts informācijas sistēmām (eAdrese, UR, VID), reāllaika validāciju un tiešu datu nodošanu Drošajai datu apstrādes videi. DELTA tieši atbalsta SM 2 sasniegšanu.

5.5. Iestādes politiku sistēma

Stratēģisko mērķu īstenošanu nodrošina integrēta iestādes politiku sistēma – savstarpēji saskaņots iekšējo normatīvo aktu un vadlīniju kopums piecos blokos. Stratēģijas pārskata periodā politikas, kas vēl ir izstrādes procesā vai nepieciešama to aktualizācija, tiks apstiprinātas un aktualizētas.

Politika	Nozīme stratēģijas īstenošanā
A. Kvalitātes politika	Nosaka stratēģijas īstenošanas vērtību ietvaru un prioritāros attīstības virzienus, definējot 4 pamatvērtības un 3 galvenās prioritātes. Kvalitātes politikas īstenošana tiek nodrošināta caur organizācijā ieviesto kvalitātes vadības sistēmu, kuras atbilstība ISO 9001 standartam ir sertificēta un regulāri novērtēta.
B. Informācijas drošības politiku bloks	Nodrošina informācijas aktīvu aizsardzību un kiberdraudu novērtēšanas un reaģēšanas kārtību atbilstoši ISO 27001 un MK Minimālajām kiberdrošības prasībām. Ir pamats PILS drošās vides prasību izpildei un piekļuves kontroles sistēmai.
C. Datu pārvaldības un datu kvalitātes politiku bloks	Regulē visu CSP datu kategoriju (statistiskie, personāla, grāmatvedības dati) dzīves ciklu, kvalitāti, klasificēšanu un publicēšanu. Nosaka atvērto datu, metadatu, ģeotelpisko datu un statistiskās konfidencialitātes principus, atbalstot administratīvā sloga samazināšanu un PILS vides prasību izpildi.
D. Personālvadības politiku bloks	Nodrošina stratēģisko mērķu kaskadēšanu līdz individuālam darbinieku līmenim, aptverot atlasī, atalgojumu, apmācību un darba izpildes novērtēšanu. Īpaši orientēta uz IT, datu zinātnes un analītikas speciālistu piesaisti un noturēšanu.
E. Tehnoloģisko procesu standarti un vadlīnijas	Nodrošina vienotu pieeju IT un MI rīku izmantošanā un statistisko procesu automatizācijā, aptverot SQL vidi, versiju kontroli (GitLab), automatizēto procesu izstrādi, datu katalogus un klasifikāciju lietošanu. Atbalsta statistiskās produkcijas efektivitātes un datu pieejamības mērķu sasniegšanu.

5.6. Pakalpojumu pārvaldība

Lai nodrošinātu kvalitatīvus, pieejamus un lietotāju vajadzībām atbilstošus pakalpojumus, CSP stratēģijas periodā attīsta un nostiprina pakalpojumu pārvaldības pieeju atbilstoši VARAM izstrādātajai pakalpojumu pārvaldības politikai un “Par Pakalpojumu vides pilnveides plānu 2024.-2027. gadam”. Pakalpojumu pārvaldība CSP tiek īstenota kā vadības instruments, kas sasaista iestādes funkciju izpildi, datu lietotāju vajadzības, pakalpojumu kvalitāti un sabiedrībai radīto vērtību.

CSP pakalpojumu portfelis un pakalpojumu vadītāji ir noteikti 2025. gadā. Stratēģijas periodā uzsvars tiek likts uz pakalpojumu aprakstu izstrādi, kvalitātes un klientu apmierinātības rādītāju noteikšanu, pakalpojumu novērtēšanas kārtības pilnveidi un attīstības plānu sagatavošanu. Šī pieeja atbalsta arī pāreju uz rezultātu vērstu valsts budžeta veidošanu, nodrošinot skaidrāku sasaisti starp CSP pakalpojumiem, to kvalitāti, ieguldītajiem resursiem un sasniedzamajiem rezultātiem.

CSP sistemātiski izmanto klientu un partneru atgriezenisko saiti, lai pilnveidotu pakalpojumus, īpaši administratīvā sloga mazināšanas, datu pieprasījumu apstrādes operativitātes un datu lietotāju pieredzes jomās. Vienlaikus tiek stiprināta klientorientēta darba kultūra, kurā darbinieki apzinās savu lomu kvalitatīvu, saprotamu un lietotājiem vērtīgu pakalpojumu nodrošināšanā.

6. UZRAUDZĪBA UN REZULTATĪVIE RĀDĪTĀJI

6.1. Uzraudzības mehānisms

Stratēģijas ieviešanas uzraudzība tiek veikta atbilstoši MK 2022. gada 1. februāra instrukcijai Nr. 1 “Kārtība, kādā izstrādā un aktualizē institūcijas darbības stratēģiju un novērtē tās ieviešanu”.

Gada laikā tiek sagatavots:

- Ceturkšņa progressa ziņojums (iekšējais) – struktūrvienību vadītāju iesniegtie dati par darbības plāna izpildi.
- Pārskats par budžeta izpildes analīzi (publiski pieejams) – analīze par plānoto resursu un izdevumu izpildi, kā arī rezultātu un to rezultatīvo rādītāju izpildi atbilstoši darbības plānam.
- Vadības pārskats (iekšējais) – regulārs izvērtējums par iepriekšējā perioda darbības rezultātiem, darbības plāna izpildi un kvalitātes vadības sistēmas efektivitāti.
- Publiskais pārskats (publiski pieejams) – sasniegto rezultātu salīdzinājumu ar attīstības plānošanas dokumentos un politisko vadlīniju dokumentos noteiktajiem uzdevumiem un plānotajiem rezultātiem.

6.2. Rezultatīvie rādītāji (KPI)

Nr.	Rezultatīvais rādītājs	Bāze (2025)	Starpmērķis (2027)	Mērķis (2028)	Stratēģiskais mērķis
KPI 1	Respondentiem (juridiskām personām) ietaupītās darba stundas gadā (kumulatīvi)	10 000 h	30 000 h	50 000 h	Datu nodrošināšana (SM 2)
KPI 2	Datu un metadatu kopu daļa, kas pieejama drošā datu apstrādes vidē, ir standartizētā formātā (%)	20 %	75 %	100 %	Datu nodrošināšana (SM 2)
KPI 3	Vidējais standartizētu datu pieprasījuma izpildes laiks (stundas), ja nav nepieciešama papildu datu iegūšana un apstrāde	168 h	24 h	24 h	Datu nodrošināšana (SM 2)
KPI 4	Nacionālo indikatoru īpatsvars CSP pārziņā (%)	41 %	75 %	100 %	Datu nodrošināšana (SM 2)
KPI 5	Savlaicīgi publicēto galveno statistikas rādītāju īpatsvars (%)	100 %	100 %	100 %	Statistikas nodrošināšana (SM 1)

Nr.	Rezultatīvais rādītājs	Bāze (2025)	Starpmērķis (2027)	Mērķis (2028)	Stratēģiskais mērķis
KPI 6	CSP oficiālās statistikas produkti atbilst Eiropas Statistikas prakses kodeksa kvalitātes prasībām (Eurostat kvalitātes auditā nav konstatētas neatbilstības)	100 %	100 %	100 %	Statistikas nodrošināšana (SM 1)
KPI 7	ERAF projektu finansējuma apguves izpildes līmenis (% no attiecīgā gada plānotās summas)	–	100 %	100 %	Datu nodrošināšana (SM 2)
KPI 8	Darbinieki, kas apguvuši vismaz vienu strukturētu datu/MI mācību programmu ≥16 akadēmiskās stundas	172 darbinieki	200 darbinieki	220 darbinieki	Datu nodrošināšana (SM 2)

6.3. Kopīgie snieguma rādītāji (KSR)

Atbilstoši MK 2022. gada 1. februāra instrukcijas Nr. 1 prasībām un Valsts kancelejas Stratēģiskās plānošanas vadlīnijām, CSP stratēģijā tiek noteikti kopīgie snieguma rādītāji (KSR) – rādītāji, kas ir obligāti visām tiešās pārvaldes institūcijām 2021.-2027. gada plānošanas periodā. Papildus augstāk norādītajiem KPI CSP nosaka šādu KSR:

Nr.	KSR rādītājs	Bāze (2025)	Starpmērķis (2026)	Mērķis (2028)	Tēma
KSR 1	Ieviesto inovatīvo risinājumu skaits (gadā), kas izstrādāti ar inovatīvām metodēm (dizaina domāšana, MI, koprade) (kumulatīvi)	3	6	8	Inovācija

6.4. Stratēģijas aktualizācija

Līdz šim aktuālā CSP stratēģija ir apstiprināta 2023.-2029. gadam, bet, ņemot vērā izmaiņas iestādes vadībā un stratēģiskā attīstības virziena maiņu, kas apstiprināts ar 2026. gada 10. marta MK sēdē izskatīto informatīvo ziņojumu “Par Centrālās statistikas pārvaldes īstenotajām pārmaiņām un turpmāko attīstību” (TAP projekts Nr. 25-TA-2871, MK sēdes protokols Nr. 14, 67. §), sagatavota CSP stratēģija 2024.-2028. gadam.

7. RESURSI UN FINANSĒŠANA

7.1. Cilvēkresursi

Galvenās personāla (talantu) attīstības prioritātes:

- Ekspertīzes ekosistēma – talantu vadības modelis, kurā metodoloģijas eksperts, MI inženieris un demogrāfs ir vienlīdz vērtīgi un vienlīdz redzami. Izaugsmes ceļi veidoti gan vertikāli (vadības virzienā), gan horizontāli (eksperta/padziļinātas specializācijas virzienā), atzīstot un atalgojot ekspertīzes dziļumu, ne tikai vadības pozīciju.
- Divvirzienu kompetenču veidošana – īstenojot mērķtiecīgu zināšanu un pieredzes apmaiņu starp statistikas un tehnoloģiju struktūrvienībām, lai pieredzējušie statistiķi apgūtu datu rīkus un MI, bet jaunie tehnoloģiju speciālisti – statistikas metodoloģiju. Augsta potenciāla darbinieku identificēšana un individuālu attīstības plānu veidošana, lai nodrošinātu pēctecību kritiskajās lomās.
- Institucionālās zināšanu pārnese – strukturēts mentoringa modelis, kurā pieredzējušāki statistiķi nodod metodoloģisko pieredzi jaunajai paaudzei, savukārt jaunie speciālisti – modernās tehnoloģiskās prasmes. Abpusēja apmaiņa, kas vienlaikus nodrošina gadu desmitos uzkrātās institucionālās atmiņas saglabāšanu un nodošanu.
- Starptautiskā dimensija kā attīstības instruments – Eurostat darba grupu, ESSNet tīkla un citu starptautisko statistikas organizāciju ekspertu forumu apzināta izmantošana speciālistu profesionālai izaugsmei. Starptautiskā pieredze ir CSP konkurences priekšrocība, ko privātais sektors nespēj piedāvāt.
- Vadības kapacitātes stiprināšana – modernās vadības, deleģēšanas un inovāciju kultūras prakses, lai vidējā līmeņa vadītāji spētu vadīt daudzdisciplināras komandas reformas apstākļos.
- Jauno talantu piesaiste un darba devēja zīmols – prakses un ievadprogrammas sadarbībā ar augstskolām, CSP pozicionēšana kā unikāla darbavieta ar piekļuvi nacionāla līmeņa datiem, sociāli nozīmīgu misiju un starptautisku karjeras perspektīvu. Mērķtiecīga komunikācija augstskolās un IT kopienā.
- Atalgojuma konkurētspēja – regulārs tirgus atalgojuma salīdzinājums kritiskajās jomās, diferencēta atalgojuma pieeja ar piemaksām par kritiskajām kompetencēm un mainīgā atalgojuma komponenti par rezultātu sasniegšanu, speciālistu atalgojuma tuvināšana tirgus mediānai.
- Darba vides un elastības risinājumi – attālinātā un hibrīddarba politika, elastīgs darba laiks, mūsdienīga darba vide un rīki.
- Klientorientētas pakalpojumu kultūras nostiprināšana – darbinieku kompetenču attīstība pakalpojumu pārvaldībā, klientu vajadzību izzināšanā un datu izmantošanā pakalpojumu pilnveidei, stiprinot kopēju izpratni par CSP kā lietotājiem vērtīgu pakalpojumu sniedzēju.

7.2. Finansējums

CSP darbība tiek finansēta no vairākiem avotiem, no kuriem vislielāko īpatsvaru veido pamatbudžets, kā arī būtisku atbalstu nodrošina granti un specifiski mērķprogrammu līdzekļi:

- Valsts pamatbudžets (ikgadējais finansējums CSP darbības nodrošināšanai un attīstībai).
- Grantu projekti.
- ERAF projektu finansējums.
- Ieņēmumi no maksas pakalpojumiem.

Detalizēts finansēšanas plāns tiek aktualizēts ikgadēji Valsts budžeta sagatavošanas procesa ietvaros, ievērojot Finanšu ministrijas vadlīnijas un noteiktos prioritāros pasākumus. Ietaupījums, kas rodas no zemas kvalifikācijas darbu automatizācijas vai amata vietu likvidācijas tiek mērķtiecīgi novirzīts augsti kvalificētu speciālistu atalgojuma palielināšanai.

Nepietiekama finansējuma gadījumā CSP nespēs pilnvērtīgi nodrošināt tās pamatdarbību, kā arī sasniegt izvirzītos stratēģiskos mērķus.

8. KOMUNIKĀCIJA UN IEINTERESĒTĀS PUSES

8.1. Ieinteresēto pušu raksturojums

CSP stratēģijas sekmīga īstenošana ir atkarīga no mērķtiecīgas sadarbības ar ieinteresētajām pusēm. Atbilstoši ISO 9001:2015 prasībām un Eiropas Statistikas prakses kodeksa (ESPK) principiem, CSP ir identificējusi būtiskas ieinteresētās puses, kas ir piederīgas CSP kvalitātes vadības sistēmai, jo tās var ietekmēt vai tikt ietekmēta tieši saistībā ar CSP spēju konsekventi nodrošināt lietotāju prasībām un normatīvajiem aktiem atbilstošu statistiku un datus.

Stratēģijas projekta izstrādes brīdī ieinteresēto pušu saraksts ir aktualizācijas procesā, un pēc pilnīgas izvērtēšanas tiks apstiprināta dokumenta "CSP būtisko ieinteresēto pušu saraksts un novērtējums" jaunā redakcija. Balstoties uz šo sarakstu, tiek izdalītas šādas galvenās grupas:

1. Iekšējās puses (vadība un darbinieki) – nodrošina stratēģisko vadību, institucionālo neatkarību un procesu izpildi. Šajā grupā ietilpst CSP vadība (priekšnieks un tieši padotie struktūrvienību vadītāji) un ikviens nodarbinātais kā kvalitātes vērtību vēstnesis.
2. Stratēģiskās valsts iestādes – galvenie resursu, politikas un digitālās transformācijas noteicēji, kuru prasības ietekmē CSP darbības budžetu, tiesisko ietvaru un informācijas sistēmu attīstību.
3. Citas valsts un likumdošanas iestādes – ietver nozaru ministrijas, Saeimas komisijas un Valsts prezidenta kanceleju, kas nosaka nozaru politiku un likumdošanas prasības statistikā.
4. Starptautiskie statistikas sistēmas partneri (Eurostat, ESS) – nosaka metodoloģiskos standartus un nodrošina Latvijas statistikas integrāciju un salīdzināmību Eiropas līmenī.
5. Starptautiskās organizācijas un lietotāji – globāla līmeņa partneri, kas definē prasības makroekonomiskās un sociālās statistikas kvalitātei un starptautiskai ziņošanai.
6. Nacionālie statistikas sistēmas partneri – institūcijas, kas kopā ar CSP veido valsts oficiālās statistikas kopumu, nodrošinot vienotu metodoloģisko virsvadību.
7. Datu sniedzēji – ietver uzņēmumus, mājsaimniecības un valsts reģistrus. Šīs grupas fokuss ir samērīgs administratīvais slogs, datu drošība un konfidencialitāte.
8. Datu lietotāji un profesionālā vide (pētnieki, uzņēmēji, mediji) – grupa ar augstām prasībām pēc detalizētiem datiem, mikrodatiem un operatīvas informācijas analīzes vajadzībām.
9. Sabiedrība kopumā – plašākais lietotāju loks, kura uzticēšanās datiem un iestādes tēlam ir būtisks CSP darbības kvalitātes rādītājs.
10. Uzraugošās un drošības institūcijas – nodrošina ietvaru kiberdrošībai, datu aizsardzībai (GDPR) un iestādes darbības tiesiskumam un caurspīdīgumam.

8.2. Komunikācijas principi

CSP komunikācijas stratēģija balstās uz principu, ka dati nav tikai skaitļi – tie ir stāsts par Latviju. Komunikācijas aktivitātes kopumā vērstas uz to, lai stiprinātu uzticēšanos ne tikai CSP, bet kopumā valsts pārvaldei, veicinātu piederības sajūtu valstij un palīdzētu veidot sabiedrisko domu, kurā dati ir stratēģisks resurss un kurā dati palīdz pieņemt lēmumus.

CSP īstenotā komunikācija ir neitrāla un apolitiska, taču tā atbalsta valsts attīstības politikas mērķus.

Galvenie principi komunikācijas praksē:

- Dati ir pieejami vienlīdzīgi un savlaicīgi visiem interesentiem.
- Komunikācija tiek veidota lietotāja, nevis iestādes perspektīvā – valoda, formāts un kanāli tiek pēc iespējas pielāgoti auditorijas vajadzībām, nevis statistikas struktūras loģikai.
- Datu skaidrojums ir kvalitātes neatņemama daļa – rādītāji tiek papildināti ar paskaidrojumiem, lai tos varētu saprast un pareizi interpretēt.
- Tiek izmantota daudzkanālu pieeja – netiešie kanāli plašas auditorijas sasniegšanai, tiešie – mērķtiecīgai mērķa grupu uzrunāšanai.
- Komunikācijas risinājumi un aktivitātes tiek izvēlētas atbilstoši mērķa grupai – preses relīzes, rakstiski skaidrojumi un apkopojumi, vizualizācijas, datu stāsti, prezentācijas un semināri, publicitātes pasākumi un citi komunikācijas instrumenti tiek veidoti, ņemot vērā auditorijas paradumus, vajadzības un informācijas uztveres veidu.
- CSP veicina datu pratību un statistikas lietotprasmī, sniedz atbalstu faktu pārbaudītājiem.

CSP komunikācijas stratēģijas mērķis ir panākt, ka CSP dati tiek saprasti, pareizi interpretēti un aktīvi izmantoti – lēmumu pieņemšanā, politikas plānošanā un sabiedriskajā diskusijā.

Būtiska mērķa grupa stratēģijas kontekstā ir CSP nodarbinātie. Iekšējās komunikācijas principi:

- Informētība kā darba kultūras daļa – darbinieki ir informēti par iestādes prioritātēm, lēmumiem un izmaiņām savlaicīgi un skaidrā valodā. Tiek izmantoti dažādi komunikācijas risinājumi un kanāli – regulāras vadības un darbinieku kopsapulces, iekšējais intranets, e-pasta saziņa, jaunumu apkopojumi (atkarībā no ziņojuma nozīmīguma un steidzamības).
- Darbinieks kā CSP vēstnieks – iekšējā komunikācija stiprina darbinieku izpratni par CSP lomu un vērtībām, lai katrs spētu pārstāvēt iestādi un tās darbu arī ārpus tās.
- Atgriezeniskā saite kā vadības resurss – darbinieku viedoklis, idejas un bažas tiek aktīvi uzklautas un ņemtas vērā lēmumu pieņemšanā, veidojot kultūru, kurā komunikācija ir divvirzienu process. CSP vadība uztur regulāru komunikāciju ar CSP Darbinieku pārstāvniecību.

Efektīvākai komunikācijai par CSP darbības stratēģiju 2024.-2028. gadam ir izveidota CSP stratēģijas karte, kas ietver būtiskāko informāciju par šajā periodā sasniedzamajiem mērķiem un rezultātiem. Stratēģijas ieviešana ietver darbības un procesus, kas orientēti uz resursu un darbību sistemātisku koordinēšanu un saskaņošanu ar misiju, vīziju un stratēģijā noteiktajām prioritātēm un mērķiem.

Priekšnieks

Raimonds Lapīņš